

Instrukcja dotycząca chwytania ptaków na stałych punktach obrączkowania Grupy Badawczej Ptaków Wodnych KULING

1. Działanie punktu badawczego jest podporządkowane programowi naukowemu realizowanemu na punkcie obrączkowania i bezpieczeństwu ptaków podczas wszystkich czynności związanych z ich chwytaniem, obrączkowaniem/znakowaniem i prowadzonymi badaniami.
2. Kierownik punktu obrączkarskiego jest odpowiedzialny za wszystkie aspekty pracy obozu.
3. W celu zapewnienia skutecznej pracy obozu na punkcie obrączkowania ptaków powinny przebywać nie mniej niż 3 osoby. Przy mniejszej liczbie osób nie prowadzimy odłowów w sieci w ciągu dnia i ograniczamy liczbę działających pułapek tunelowych do liczby, która może być sprawdzana bez opóźnień.
4. Ptaki siewkowe chwytane są przede wszystkim za pomocą pułapek tunelowych oraz okazjonalnie z użyciem sieci ornitologicznych. Liczba pułapek i sieci musi być dostosowana do możliwości ich sprawnego kontrolowania.
5. Sieci do chwytania ptaków wodno-błotnych ustawiane są przede wszystkim w nocy i muszą być kontrolowane co pół godziny, wyłącznie przez osoby doświadczone. Po zakończeniu chwytania sieci są zwijane. Chwytanie w sieci w ciągu dnia może być podejmowane tylko wtedy, gdy sytuacja pozwala na skuteczne chwytanie ptaków (np. żerowanie kszyków na niewielkiej kałuży na łące). Takie sieci ustawia się tylko na okres prowadzenia odłowów.
6. Podczas opadów deszczu sieci nie są używane.
7. Chwytanie nocne z sieciami oraz na noclegowiskach pliszek można wykonywać tylko wtedy, gdy nie zakłóci to normalnej pracy punktu obrączkowania.
8. Kontrola pułapek odbywa się co dwie godziny od wschodu do zachodu słońca. Pierwszy obchód w okresie VII-VIII przypada na godzinę 5.00, ostatni robiony jest zaraz po zapadnięciu zmroku. We wrześniu czas pierwszego obchodu ulega przesunięciu o jedną godzinę (6.00). W ujściu Wisły po ostatniej kontroli pułapki są zamykane i otwierane na godzinę przed pierwszym obchodem. Na innych punktach obrączkowania kierownik podejmuje decyzję o zamykaniu na noc pułapek w zależności od pojawiania się drapieżników.
9. Ptaki wodno-błotne przynoszone są z obchodu i przechowywane w skrzynkach/koszach, jedynie wróblowe mogą pozostawać w płóciennych, przewiewnych workach.
10. Na obchód zawsze należy zabrać kosz(e) i odpowiednią liczbę worków na wróblowe. Nie wolno nosić dużych gatunków siewek w ręku lub w workach.
11. Podczas przenoszenia ptaków z miejsca odłowów skrzynki/worki niesiemy delikatnie.
12. W trakcie obchodu należy liczyć pułapki sprawdzając czy wszystkie zostały skontrolowane.
13. Pułapki tunelowe stawiane na warstwie szczątków roślinnych/glonów unoszących się na wodzie w pasie przybrzeżnym muszą pływać na belkach z drewna, tak aby nie zatonęły.
14. Nie wolno dopuścić do tego, aby podłoże w komorach zbiorczych pułapek tunelowych było mokre/zalane. Należy nasypać tam piasku lub włożyć pociętą trawę.
15. Pułapki tunelowe oraz sieci należy na bieżąco czyścić i naprawiać.
16. Duże i małe gatunki siewek przechowujemy w oddzielnych pojemnikach. Mewy muszą być trzymane pojedynczo.

17. Liczba ptaków w koszu zależy od jego wielkości i wielkości ptaków. W razie większej liczby schwytych ptaków trzeba je rozlokować w koszach lub kartonach. W koszach i kartonach ptaki muszą mieć możliwość swobodnego ruchu, a karton musi mieć wentylację.
18. Kosze i worki na ptaki muszą być czyste i suche. Nie przetrzymujemy koszy i worków z ptakami na słońcu! Ptaki nie mogą czekać, należy je obrączkować od razu po przyniesieniu z obchodu.
19. Najpierw należy obrączkować gatunki wrażliwe: kuliki, szlamniki. Obrączkowanie kulików w nocy odbywa się w ciszy i bez wykonywania gwałtownych ruchów. Ptaki wróblowe, też nie mogą wisieć w workach zbyt długo!
20. Podczas obrączkowania na punkcie obowiązuje cisza i skupienie. Szczególną uwagę trzeba zwracać na numery obcych obrączek i zawsze odczytywać je dwukrotnie.
21. W przypadku dużej liczby schwytych ptaków, gdy obrączkarz nie jest w stanie przeprowadzić wszystkich pomiarów i zalecanych badań w ciągu 2 godzin od godziny obchodu, podczas którego ptaki zostały schwyte, należy zaprzestać wykonywania badań dodatkowych oraz mierzenia i ważenia ptaków.
22. Należy informować kierownika o wszelkich przypadkach znalezienia martwych ptaków w pułapkach lub sieciach.
23. W sytuacji zabicia ptaków znajdujących się w pułapce przez drapieżnika w ciągu dnia należy zwiększyć częstość kontroli pułapek. Gdy sytuacje takie powtarzają się kierownik jest zobowiązany do zamknięcia pułapek na okres 1-2 dni lub wyznacza osobę pilnującą pułapki pomiędzy obchodami. Po zabiciu przez drapieżnika ptaków w pułapkach w nocy, zamyka się pułapki po ostatnim obchodzie i postępuje jak to opisano w punkcie 8.
24. Każdy przypadek śmierci ptaka w pułapce i w sieci należy zapisywać w zeszycie obrączkowania w rubryce UWAGI.
25. Obowiązkiem kierownika, lub wskazanego przez niego doświadczonego załoganta, jest uczenie nowych załogantów umiejętności obchodzenia się z ptakami, a w szczególności wypłatywania ptaków z sieci.
26. Jeśli zdarzy się konieczność pozostawienia punktu bez kierownika na czas dłuższy niż okres między obchodami – pułapki tunelowe zamyka się, sieci zwija, kierownik wyznacza osobę odpowiedzialną za obóz, a załoga ma dbać o czystość pułapek i ich stan techniczny.

Ze względu na zagrożenie ptasią grypą trzeba koniecznie zaostrzyć zasady przestrzegania higieny podczas obrączkowania.

Fakty: Prawie wszystkie dotychczasowe ofiary ptasiej grypy to pracownicy ferm drobiu. Teoretycznie obrączkarze są grupą zwiększonego ryzyka. Zarazić się można przede wszystkim przez odchody ptaka (nawet stare i zaschnięte), przenosząc je na błony śluzowe lub świeże skaleczenia.

Nakazy:

Myć ręce po obrączkowaniu – nawet jednego ptaka. Dotyczy to też załogantów, którzy przynoszą, lub wypuszczają ptaki.

Podczas obrączkowania – nie wolno spożywać posiłków.

Zmywać odchody na bieżąco – stosując detergenty.

Nie dopuszczać do gromadzenia się odchodów (prać woreczki, często wymieniać gazety na dnie koszy, myć kosze).